

Şair odur ki, həmişə oxunsun və sevilsin...

Hüseyn Arif kimi

Əgər ömür vəfa etsəydi ədəbiyyatımızda, poeziyamızda öz dəst-xəti ilə seçilən Dövlət mükafatı laureatı, Xalq şairi Hüseyn Arifin 100 yaşı tamam olacaqdı. Yazdığı əsərləri ilə böyük oxucu sevgisi qazanan şair təəssüflər ki, 32 il əvvəl - 15 sentyabr 1992-ci ildə dünyasını dəyişib.

Deyirlər ki, şairlər cismən ölürlər, ruhən həmişə yaşayırlar. Başqa yaradıcı insanlar kimi görkəmli şair Hüseyn Arifin də nəfəsi əsərlərindən gəlir. Şair bu gün də müxtəlif zamanlarda yazdığı bir-birindən dəyərli, mənalı şeirləri ilə qəlbləri, ürəkləri fəth etməkdədir.

XX əsr Azərbaycan poeziyasının görkəmli nümayəndəsi Hüseyn Arifin yaradıcılığına diqqətlə nəzər yetirdikdə görürük ki, onun şeir və poemaları mövzu baxımından genişdir, rəngarəngdir, bənzərsizdir. Elə buna görə də yazıldığı vaxtdan uzun illər keçməsinə baxmayaraq, həmin əsərlər mənə qüdrətini, təsir gücünü qoruyub saxlayır. Çünki şair əsərlərində Vətən, ana, torpaq, övlad məhəbbəti kimi bəşəri dəyərləri bənzərsiz bir formada ifadə edir. Onun şeirləri bəstəkarların da diqqətindən yayınmayıb. İndiyə qədər şairin sözlərinə onlarca mahnı bəstələnib.

Hüseyn Arif (Hüseyn Hüseynzadə) 1924-cü il iyunun 15-də Qazax rayonunun Yenigün kəndində anadan olub. Bakı Pedaqoji Məktəbini, ADU-nun Şərqsünaslıq fakültəsini, Moskvadakı Qorki adına Ədəbiyyat İnstitutunun aspiranturasını bitirən şair 1957-1959-cu illərdə Xarici Ölkələrlə Dostluq və Mədəni Əlaqələr Cəmiyyətində şöbə müdiri, 1965-1967-ci illərdə "Azərneşr"də böyük redaktor, 1967-1968-ci

illərdə "Gənclik" nəşriyyatında Bədii ədəbiyyat redaksiyasının müdiri, 1980-1982-ci illərdə Mədəniyyət Nazirliyinin Mədəni-maarif idarəsində redaksiya kollegiyasının üzvü, ömrünün sonunadək Aşıqlar Birliyinin sədri vəzifələrində çalışıb.

Ədəbi fəaliyyətə İkinci Dünya müharibəsi illərində başlayan şairin librettosu əsasında hazırlanan "Azad" tamaşası 1957-ci ildə Opera və Balet Teatrında, "Yolda" poeması əsasında yazdığı eyniadlı pyesi 1974-cü ildə Gənc Tamaşaçılar Teatrında tamaşaya qoyulub. 1971-ci ildə "Dağ kəndi" poemasına görə "Qızıl oraq" mükafatına layiq görülən şairin əsərləri keçmiş SSRİ və bir sıra xarici ölkə xalqlarının dillərinə tərcümə olunub. 1976-cı ildə Sarayevoda Beynəlxalq Poeziya Günlərinin, 1979-cu ildə Liviyada "SSRİ Günləri"nin iştirakçısı olub.

Həmişə sevilən və xatırlanan Hüseyn Arif xalqımızın ulu keçmişini, yaşadığı dövrü əks etdirən bir-birindən dəyərli şeir və poemalar yazıb. O, təbiət mövzusunda yazdığı əsərləri ilə oxucunu ana təbiəti yaxından duymağa, göz bəbəyi kimi qorumağa, doğma torpağın qədrini bilməyə

səsləyib. Həmişə xalqın içində olan şair Vətənə məhəbbəti, mənəvi-əxlaqi zənginlikləri təbiət gözəllikləri ilə vəhdətdə tərənnüm edib.

Şairin yeganə oğul övladı olan Arifin ölümü onun həyatı ilə bərabər, yaradıcılığını da kədər hisslərinə bürüyüb. 21 yaşlı oğlu avtomobil qəzasında həlak olandan sonra Hüseyn Hüseynzadə Hüseyn Arif imzasıyla yazmağa başlayıb. Başına gələn faciədə özünü günahkar bilən şair ovçuluq etdiyi zamanlarda ovladığı heyvanlar haqda ürək ağrısı ilə yazıb və şeiri bu misra ilə tamamlayıb: "Bu qan səni tutasıydı, tutdu da".

Hüseyn Arifin sözləri, fikirləri, deyimləri el arasında atalar sözü, zərb-məsəl, hikmət boğçası kimi yayılıb. Onun elə beytləri, elə misra və bəndləri var ki, hər biri böyük əsərlərə sığan mənə ifadə edir. "Torpaqda anasız qalmasın deyə, torpağın qoynuna köçür insanlar". "Bir gün bu dünyadan köçəsi olsam, Tək onda demərəm sən mənəmlə get". "Qoşqarı çiyində götürər ellər, Ona dərman üçün qar gərək olsa" və bu kimi onlarca, yüzlərlə misra fikir süzgöcündən keçərək, bəşəriləşərək insanların düşüncələrinə, qəlblərinə və ürəklərinə hopub.

Şeirləri və poemaları ilə yanaşı, Hüseyn Arif həm də elmi axtarışlarla məşğul olan böyük sənət xiridarı idi. O, aşıq Alı və Dilqəm sorağıyla hec kəsin demədiklərini tapıb, qələmə alıb, xalqın sərvətinə çevirib. Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin ilk yaradıcısı və rəhbəri kimi də nə qədər yaddan çıxmış saz-söz ustalarının izinə düşüb, onların yaradıcılığını xalqa tanıtdırıb.

*Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"*